

Mapa dawnych gwar ruskich na Podlasiu i Chełmszczyźnie

Władysław Kuraszkiwicz

OBJAŚNIENIA DO MAPY

Linie oznaczają:

- Miarzenie w ruskich gwarach pod Siemiatyczami, np. *kluc, hrlosy, zlyto, zne, peole*.
- Północny zasięg twardych spółgłosek wargowych *p b v m* przed *e*, np. *ve'e, ób'e, be'd'a, pe'a*.
- Północny i zachodni zasięg twardych spółgłosek wargowych i przedniojęzykowych *t d n s z* przed *e*, np. *ve'e, ne'e, knez'd'o, d'eed*.
- Południowy zasięg ciąkania białoruskiego, np. *čep'er, choj'ici, čaško*.
- Północny zasięg twardych spółgłosek *t d n*, często też *s z* przed *i ie*, np. *p'ili, zed'ili, k'isto, s'ieno, sn'iek, zim'a*.
- Północny i zachodni zasięg twardych wszystkich spółgłosek przed *i*, np. *zod'yty, p'ye'ok, knyzd'o*. Między Bielskiem, Hajnówką i Wołczynem twarde są również przedniojęzykowe przed dyftongiem płaskim, np. *t'festo, d'f'ed, snygdh*.
- Wyspa z wymową wąskiego *y* z dawnego *i* oraz *y*, np. *rob'yty, byk, myk, syn*.
- Zachodni i północny zasięg wymowy *i* zamiast dyftongu płaskiego *ie*, np. *d'ino, p'it*. Równocześnie jest to granica starej wymowy dyftongu tylnego, *io* wobec *ie*, np. *m'ust* — *m'iest*.
- Zachodni zasięg wymowy *i* w miejscu dyftongu tylnego, np. *m'ist, sn'ip, m'iid, v'is*.
- Zachodni i północny zasięg wymowy *ly le* zamiast *li le*, np. *lypa, w'lyt'i, da'leko*. Na wyspie koło Czeremchy również *lito, ko'ino, r'itb, ale lid*.

Punkty oznaczają:

- Wskaźnik — Wsie, z których brak mi zapisów wymowy *e* zamiast *ie* nieakcentowanego, np. *d'ieed, pa'a, m'iecał*.
- Wskaźnik — Wsie, w których często występuje wymowa *e* zamiast nieakcentowanego *ie*, np. *d'ieed, pe'a, m'iecał*.
- Wskaźnik — Wsie, w których notowałem wyjątkowe przykłady z *e* zamiast nieakcentowanego *ie*, np. *d'ieed, p'amel*.

MIEJSCOWOŚCI OZNACZONE NA MAPIE NUMERAMI

- 1 Zwierki, 2 Ostrówki, 3 Hołne, 4 Horodniki, 5 Iwanki, 6 Saki, 7 Ryboły, 8 Wojski, Bohdanki, 10 Dorożki, 11 Czerewki, Kożany, 12 Zawyki, 13 Plutyczy, 14 Knorozy, 15 Proniewiczze, 16 Stryki, 17 Małesze, 18 Widowo, 19 Piliki, 20 Hołody, 21 Trzeszczotki, 22 Klejniki, 23 Tyniewiczze, 24 Kamień, 25 Łosinka, 26 Krynica, 27 Kojty, 27a Kurazewo, 28 Narewka Mała, 29 Siemionówka, 30 Wygoda, 30a Nowy Korwin, 31 Nowe Beresowo, 32 Lipiny, 33 Orzeszkowo, 34 Białowieża-Stoczek, 35 Jagodnik, 35a Mochata, 36 Szereaszow, 37 Kamieniuki, 38 Zbucz, 39 More, 40 Dubicze, Tofilowce, 41 Mytłase, 42 Kosły, 43 Grygorowce, 44 Grabowiec, 45 Jelanka, 46 Kleszosele, 47 Dziecinne, 48 Dubno, 49 Szaszty, 50 Nurzec, 51 Śnieżki, 52 Bielki, 53 Grabarka, 54 Milejczyce, 55 Rogacze, 56 Kusawa, 57 Policzna, 58 Chlewiszcz, 58a Hoła, 58b Stawiszcz, 58c Opaki, 59 Kopyły, 60 Tymianka, 61 Zerczyce, 62 Baciki Dalasze, 63 Cecele, 64 Ropawka, 65 Zajęczniki, 66 Moszczona, 67 Radziłówka, 68 Mętna, 69 Serpelice, 70 Kleszczew, 71 Wólka, 72 Makarowo, 73 Mykszyce, 74 Dolbniewo, 75 Kustycze, 76 Kamieniec Litewski, 77 Szczyrczewo, 77a Świąszcze, 78 Zabinka, 79 Jackowicze, 80 Wołczyn, 81 Nowosiółki, 82 Gnojno, 83 Borsuki, 84 Horoszki, 85 Hołowczyce, 86 Litewniki, 87 Kijałów, 88 Hruszniew, 89 Świniarów, 90 Czuchleby, 91 Walim, 92 Kornica, 93 Nosów, 93a Leśna, 93b Witulin, 94 Bonin, 95 Bubeł Granna, 96 Zakanale, 97 Komarno, 98 Kłownicka Mała, 99 Rokitno, 100 Husinka, 101 Woźkrenice Duże, 102 Kobylany, 103 Stralec, 104 Zahorów, 105 Wycsółki, 106 Koszoly, 107 Ortel Królewski, 108 Dokudów, 109 Syczyna, 110 Witoroż, 111 Łomazy, 112 Szóstka, 113 Ostrówki, 114 Radcze, 115 Wiśki, 116 Wisznice, 117 Lipinki, 118 Krzywówólka, 119 Leplówka, 119a Kobiółka, 120 Dańce, 121 Mutwica, 122 Kalinka, 123 Mosty, 124 Łack, 125 Przyborowo, 126 Żuków, 127 Krzywierzba, 128 Kodeniec, 129 Tymianica, 130 Bielka, 131 Kropiwka, 132 Lubień, 132a Wyrzyki, 133 Zamolodycze, 134 Orchówek, 135 Puleńce, 135a Świtieś, 136 Sobibór, 137 Suchawa, 137a Staryna, 138 Osowa, 139 Wytyczno, 140 Kołacze, 140a Nowy Brus, 141 Kraśno, 142 Dratów, 142a Kaniowola, 143 Świeraszów, 143a Garbatówka, 144 Chutcz, 145 Ubrak, 146 Ruda, 147 Dorohusk, 147a Uhańka, 148 Brzeźno, 149 Horodyszcz, 150 Mogilnica, 151 Stręczyn, 152 Stężyca, 152a Kanie, 153 Stajdu, 153a Kraśno, 154 Wołkowiany, 154a Leśniowice, 154b Sielec, 154c Czerniejów, 155 Siedlika, 156 Wólka Horyszowska, 156a Sitno, 157 Miączyn, 158 Świdniki, 159 Bereś, 160 Horyszów Ruski, 161 Koniech, 162 Łotów, 163 Hostynne, 164 Werbkwice, 165 Mały Teresin, 166 Czerniczyn, 167 Obaza, 168 Korchów, 169 Biszcz, 170 Kólno (Kiwna).

